

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2017. március 15.¹

„Előzetes döntéshozatal — Uniós jog — Magánszemélyek számára biztosított jogok — Bíróság általi megsértés — Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések — A Bírósághoz való fordulás — Végső fokon eljáró nemzeti bíróság”

A C-3/16. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a hof van beroep te Brussel (brüsszeli fellebbviteli bíróság, Belgium) a Bírósághoz 2016. január 4-én érkezett, 2015. december 23-i határozatával terjesztett elő a

Lucio Cesare Aquino

és

a **Belgische Staat**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: R. Silva de Lapuerta (előadó) tanácselnök, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, C.G. Fernlund és S. Rodin bírák,

főtanácsnok: H. Saugmandsgaard Øe,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2016. november 23-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett írásbeli észrevételeket:

- Lucio Cesare Aquino képviselőjében M. Verwilghen és H. Vandenberghe advocaten,
- a belga kormány képviselőjében C. Pochet és M. Jacobs, meghatalmazotti minőségben, segítőik: E. Matteredne, D. Lindemans és F. Judo advocaten,
- az Európai Bizottság képviselőjében J.-P. Keppenne és H. Kranenborg, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

¹ — Az eljárás nyelve: holland.

meghozta következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdésének, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikke második bekezdésének és 52. cikke (3) bekezdésének az értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet Lucio Cesare Aquino és a Belgische Staat (belga állam) között, szerződésen kívüli felelősség megállapítása iránti kérelem tárgyában indult jogvitában terjesztették elő.

A jogi háttér

- 3 A 2006. november 30-i Koninklijk besluit tot vaststelling van de cassatie-procedure bij de Raad van State (a Raad van State [államtanács] előtti felülvizsgálati eljárásról szóló királyi rendelet; *Belgisch Staatsblad*, 2006. december 1., 66844. o.) 18. cikkének szövege az alábbi:

„(1) Ha a meghallgatási tisztviselő a kereset elfogadhatatlanságát vagy elutasítását indítványozza, a jelentést a vezető titkár közli a felperessel, aki meghallgatása érdekében harminc napon belül kérheti az eljárás folytatását.

Ha a felperes nem kéri a meghallgatását, a vezető titkár az ügy iratait az eljáró tanácsnak adja át, hogy az megállapítsa a keresettől való elállást [...]. A meghallgatási tisztviselő jelentését ugyanazon a napon közlik, mint amikor az ítéletet azon felekkel, akik még nem kapták meg.

Ha a felperes kéri a meghallgatását, a tisztviselő végzésben határozza meg azt a napot, amikor a feleknek meg kell jelenniük.

A vezető tisztviselő a kereset elfogadhatatlanságát vagy elutasítását indítványozó jelentés közlésekor hivatkozik a jelen bekezdésre.

(2) Ha a meghallgatási tisztviselő nem indítványozza a kereset elfogadhatatlanságát vagy elutasítását, az eljáró tanács elnöke vagy az általa meghatalmazott tisztviselő közvetlenül végzéssel határozza meg azon tárgyalása napját, amelynek során a keresetet vizsgálják.”

- 4 A megsemmisítés iránti keresetekre és a közigazgatási bírósági határozatokkal szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmekre egyaránt alkalmazandó, 1973. január 12-i gecoördineerde wetten op de Raad van State (az államtanácsról szóló egységes szerkezetbe foglalt törvények; *Belgisch Staatsblad*, 1973. március 21., 3461. o.) 21. cikke hetedik bekezdésének az alapeljárásra alkalmazandó változata a következőképpen rendelkezik:

„Vélelmezendő, hogy a felperes eláll a keresettől, ha nem nyújt be az eljárás folytatása iránti kérelmet a meghallgatási tisztviselő jelentésének közlésétől, illetve azon tájékoztatástól számított harminc napon belül, amely szerint a 30. cikk (1) bekezdésének (3) albekezdése alkalmazandó, és amelyben a kereset elutasítását vagy elfogadhatatlanná nyilvánítását javasolják.”

- 5 Az 1980. december 15-i Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (a külföldieknek az ország területére történő beutazásáról, tartózkodásáról, letelepedéséről és az onnan történő kiutasításáról szóló törvény; *Belgisch Staatsblad*, 1980. december 31., 14584. o.; a továbbiakban: az 1980. december 15-i törvény) 39/60. cikke második bekezdésének az alapeljárásra alkalmazandó változata a következőket írja elő:

„A felek és ügyvédjeik a tárgyaláson szóban fejthetik ki észrevételeiket. Nem hozható fel a keresetlevélben vagy a beadványban szereplőtől eltérő jogalap.”

- 6 Az 1980. december 15-i törvény 39/67. cikke kimondja:

„A [Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság)] határozatai nem támadhatók meg sem jogorvoslati kérelemmel, sem harmadik személy által, és azokkal szemben perújítás sem kezdeményezhető. E határozatokkal csak az államtanácsról szóló egységes szerkezetbe foglalt törvények 14. cikkének (2) bekezdése szerinti felülvizsgálati kérelemmel támadhatók meg.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 7 Az alapeljárás felperese olasz állampolgársággal rendelkezik, és 1970 óta Belgiumban él.
- 8 A hof van beroep te Antwerpen (antwerpeni fellebbviteli bíróság, Belgium) 2006. november 23-i ítéletében az alapeljárás felperesére hét év végrehajtandó szabadságvesztés-büntetést szabott ki.
- 9 2011. november 9-én az alapeljárás felperese Maasmechelen (Belgium) településhez nyújtott be bejelentkezési kérelmet. A Dienst Vreemdelingenzaken (idegenrendészeti hivatal, Belgium) 2012. február 23-án közölte vele az őt közrendi és nemzetbiztonsági okokból az ország területének elhagyására kötelező 2012. február 22-i határozatát (a továbbiakban: 2012. február 22-i határozat).
- 10 2012. március 6-án az alapeljárás felperese e határozattal szemben keresetet indított a Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság, Belgium) előtt. 2012. május 15-én az érintett – a Bíróságnak az adott területen kialakult ítélkezési gyakorlatára hivatkozva – azt kérte e bíróságtól, hogy terjesszen elő előzetes döntéshozatal iránti kérelmet az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 158., 77. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 46. o.) 16. cikke (4) bekezdésének és a 28. cikke (3) bekezdése c) pontjának értelmezésére vonatkozóan.
- 11 A Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) 2012. augusztus 24-i ítéletével az elé terjesztett kérelmet mint elfogadhatatlant elutasította, arra hivatkozva, hogy a keresetlevél semmilyen jogalapot sem tartalmazott. E bíróság különösen azt tagadta meg, hogy helyt adjon az alapeljárás felperese arra irányuló kérelmének, hogy terjesszenek kérdést a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra, arra hivatkozva, hogy e kérelmet az érintett közvetlenül a tárgyalás előtt nyújtotta be, és nem hivatkozott semmilyen olyan indokra, amely alkalmas lett volna annak bizonyítására, hogy az említett kérelmet nem lehetett volna korábban benyújtani.
- 12 2012. szeptember 24-én az alapeljárás felperese e határozattal szemben a Raad van State-hoz (államtanács, Belgium) fellebbezett. Miután a meghallgatási tisztviselő az elfogadható jogalapok hiánya miatt megállapította a fellebbezés elfogadhatatlanságát, az érintett az előírt határidőn belül nem kérte az eljárás folytatását a meghallgatása érdekében. Következésképpen 2013. április 4-én a Raad van State

(államtanács) az államtanácsról szóló egységes szerkezetbe foglalt törvények 21. cikkének hetedik bekezdése alapján megállapította, hogy az alapeljárás felperese esetében fennáll a keresettől való elállás vélelme.

- 13 Eközben 2010. június 27-én az alapeljárás felperese eljárást indított a strafuitvoeringsrechtbank van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (a brüsszeli holland nyelvű elsőfokú bíróság büntetés-végrehajtási bírósága, Belgium) előtt annak érdekében, hogy elektronikus nyomkövető eszközzel történő felügyeletet kaphasson. Az említett bíróság 2012. március 2-i ítéletével elutasította a kérelmet. Ugyanezen bíróság 2012. május 23-i újabb ítéletével az alapeljárás felperesének a feltételes szabadságra bocsátás iránti kérelmét is elutasította.
- 14 Az alapeljárás felperese ez utóbbi ítélettel szemben a Hof van Cassatiéhoz (semmitőszék, Belgium) fellebbezett. A fellebbezésben arra hivatkozott, hogy ezt az ítéletet a 2004/38 irányelv 16. és 28. cikkének megsértésével hozták meg, és azt kérte, hogy e tárgyban forduljanak a Bírósághoz. Ezek közül az első bíróság 2012. június 19-i ítéletében elutasította a fellebbezést, hangsúlyozva, hogy számára nem kötelező előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni a Bíróság előtt, mivel az alapeljárás felperese által felhozott jogalapok a Hof van Cassatie (semmitőszék) eljárásához kapcsolódó sajátos okra tekintettel nem voltak elfogadhatóak.
- 15 A strafuitvoeringsrechtbank van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (a brüsszeli holland nyelvű elsőfokú bíróság büntetés-végrehajtási bírósága) az alapeljárás felperese számára 2012. november 21-i ítéletében engedélyezte az elektronikus nyomkövető eszközzel történő felügyeletet, és 2013. augusztus 14-én megadta számára a kért feltételes szabadságra bocsátást.
- 16 Korábban, 2012. szeptember 6-án az alapeljárás felperese Maasmechelen településen új bejelentkezési kérelmet nyújtott be. 2013. április 22-én e település 2018. április 3-ig érvényes tartózkodási engedélyt adott ki számára.
- 17 2012. augusztus 31-én az alapeljárás felperese a Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brusselhez (a brüsszeli holland nyelvű elsőfokú bíróság) fordult annak érdekében, hogy e bíróság
 - kötelezze a belga államot a 2012. február 22-i határozat visszavonására, tekintve, hogy e határozat ellentétes a 2004/38 irányelv rendelkezéseivel;
 - mondja ki, hogy a strafuitvoeringsrechtbank van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (a brüsszeli holland nyelvű elsőfokú bíróság büntetés-végrehajtási bírósága) a 2012. május 23-i ítéletében, továbbá a Hof van Cassatie (semmitőszék) 2012. június 19-i ítéletében tévesen minősítette „bizonytalannak” a tartózkodási jogát és tagadta meg tőle a feltételes szabadságra bocsátását;
 - kötelezze a belga államot 25 000 euró kártérítés fizetésére az uniós jognak a strafuitvoeringsrechtbank van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (a brüsszeli holland nyelvű elsőfokú bíróság büntetés-végrehajtási bírósága), a Hof van Cassatie (semmitőszék) valamint a Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) általi megsértése miatt, mivel e bíróságok végső fokon eljárva megsértették az uniós jogot és nem tettek eleget az őket terhelő azon kötelezettségnek, hogy a Bírósághoz előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel forduljanak.
- 18 A Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (brüsszeli holland nyelvű elsőfokú bíróság) 2013. május 27-i ítéletében e keresetet mint részben elfogadhatatlant, részben pedig megalapozatlant, elutasította. Az alapeljárás felperese ezt követően fellebbezést nyújtott ezen ítélet ellen a kérdést előterjesztő bírósághoz.

- 19 A 2012. február 22-i határozatot illetően a hof van beroep te Brussel (brüsszeli fellebbviteli bíróság) megállapította, hogy azt – a 2004/38 irányelv 27. cikkének (2) bekezdésével ellentétesen – kizárólag az alapeljárás felperesét korábban elmarasztaló büntetőítéletek fennállására alapozták. E bíróság tehát a belga államot arra kötelezte, hogy az e határozatból eredő nem vagyoni kár megtérítéseként az alapeljárás felperese számára fizessen meg 5000 euró összeget.
- 20 Az uniós jognak a Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) általi állítólagos megsértéséből eredő kárt illetően a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy az alapeljárás felperese határidőn túl benyújtott beadványban kérte fel e bíróságot, hogy előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel forduljon a Bírósághoz, és e kérelmet mint késedelmesen benyújtottat a 2012. augusztus 24-i ítéletben elutasították. A kérdést előterjesztő bíróság arra is emlékeztet, hogy az ezen ítélettel szemben a Raad van Statéhoz (államtanács) benyújtott felülvizsgálati kérelmet azért utasították el, mert a felperes azt visszavonta.
- 21 A hof van beroep te Brussel (brüsszeli fellebbviteli bíróság) rámutat, hogy így az a kérdés merül fel, hogy az alapeljárás felperese által említett három bíróság mindegyike esetén fennállnak-e a belga állam felelősségét megalapozó feltételek.
- 22 A strafuitvoeringsrechtbank van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (a brüsszeli holland nyelvű elsőfokú bíróság büntetés-végrehajtási bírósága) esetében a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy egyetlen eljárási iratból sem tűnik ki, hogy az alapeljárás felperese kérte volna az említett bíróságot, hogy előzetes döntéshozatalra terjesszen kérdést a Bíróság elé. Az általa hozott, egymást követő határozatokra, amelyek mindegyike véglegessé vált, nem vonatkozott semmilyen, törlésre irányuló határozat, így az érintettet semmilyen kár sem érthette. Az említett bíróság igazságszolgáltatási feladatkörének gyakorlásával kapcsolatban tehát nem lehet megalapozott a belga állam felelőssége.
- 23 A Raad voor Vreemdelingenbetwistingent (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) illetően a kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy a 2012. augusztus 24-i ítélet elutasította az előzetes döntéshozatali kérelemnek a Bírósághoz való előterjesztésére irányuló kérelmet, arra hivatkozva, hogy e kérelem egy, közvetlenül a tárgyalás előtt beérkezett eljárási iratban szerepelt, és nem hivatkoztak semmilyen indokra annak bizonyítása érdekében, hogy az említett kérelmet nem lehetett volna korábban benyújtani.
- 24 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi ugyanakkor, hogy az ezen ítélettel szemben a Raad van Statéhoz (államtanács) benyújtott fellebbezést sem érdemben, sem az elfogadhatósága szempontjából nem vizsgálták, mivel – tekintve, hogy az eljárás folytatását a meghallgatási tisztviselő jelentésének közlése után a jogszabály szerinti határidőn belül nem kérték – az alapeljárás felperesének esetében megállapították a keresettől való elállás törvényi vélelmének fennállását. Az a kérdés merül fel tehát, hogy ilyen körülmények között az említett ítéletet úgy kell-e tekinteni, mint amely a végső fokon ítélkező bíróságtól származik, mivel a fellebbezési eljárás során nem került sor az érdemi elbírálásra. Ugyanis az alapeljárás felperesének arra vonatkozó kérelmét, hogy a Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) forduljon előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel a Bírósághoz, elutasították, arra hivatkozva, hogy azt olyan eljárási iratban terjesztették elő, amelyet – a benyújtásának időpontjára tekintettel – nem lehetett figyelembe venni.
- 25 A kérdést előterjesztő bíróság hangsúlyozza, hogy megállapítható a belga államnak az uniós jog megsértése miatti felelőssége az igazságszolgáltatási feladatkörben elkövetett esetleges szabálytalanság miatt, amennyiben az uniós jog nyilvánvaló megsértéséről van szó. Az előzetes döntéshozatal iránti eljárás kezdeményezésének megtagadása az uniós jog ilyen megsértését eredményezheti.

- 26 A kérdést előterjesztő bíróság szerint meg kellene vizsgálni, hogy az alapügy körülményei között az, hogy a Hof van Cassatie (semmitőszék) megtagadta, hogy helyt adjon egy kérdésnek előzetes döntéshozatalra a Bírósághoz való előterjesztése iránti kérelemnek, megvalósítja-e a Charta együttesen értelmezett 47. cikke második bekezdésének és 52. cikke harmadik bekezdésének fényében értelmezett EUMSZ 267. cikket.
- 27 Ezenkívül a kérdést előterjesztő bíróság arra keres választ, hogy a Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) előtt lezajló eljárás megsértette-e a Charta együttesen értelmezett 47. cikkének második bekezdését és 52. cikkének harmadik bekezdését azáltal, hogy úgy határozott, hogy egy eljárási szabály megakadályozza azon kérelem elfogadását, hogy kérdést terjesszenek a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra. E kérelmet ugyanis arra hivatkozva utasították el, hogy azt olyan eljárási iratban terjesztették elő, amelyet – a benyújtásának időpontjára tekintettel – nem lehetett figyelembe venni.
- 28 Végül azt a kérdést kell megválaszolni, hogy ez az elutasítás megsérti-e az EUMSZ 267. cikket.
- 29 E körülmények között a Hof van Beroep te Brussel (brüsszeli fellebbviteli bíróság) felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:
- „1) A bíróságok uniós jog megsértésével járó, téves tevékenysége tekintetében fennálló állami felelősséggel összefüggésben a Bíróság által a Köbler ítéletben (2003. szeptember 30-i Köbler ítélet, C-224/01, EU:C:2003:513) és a Traghetti del Mediterraneo ítéletben (2006. június 13-i Traghetti del Mediterraneo ítélet, C-173/03, EU:C:2006:391) kialakított ítélkezési gyakorlat alkalmazása tekintetében végső fokon ítélkező bíróságnak tekintendő-e az a bíróság, amelynek határozatát azért nem vizsgálják felül a jogorvoslati eljárásban, mert nemzeti eljárásjogi szabály folytán megdönthetetlen vélelem szól amellett, hogy a jogorvoslati eljárásban iratot benyújtó, jogorvoslati kérelmet előterjesztő fél visszavonta a jogorvoslati kérelmet?
- 2) Összeegyeztethető-e – az Európai Unió Alapjogi Chartája együttesen értelmezett 47. cikkének (2) bekezdésére és 52. cikkének (3) bekezdésére is figyelemmel – az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdésével, ha az a nemzeti bíróság, amely az EUM-Szerződés e rendelkezése alapján köteles kérdést terjesztetni a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra, csupán azért utasítja el a vonatkozó kérelmet, mert azt olyan iratba foglalták, amely az alkalmazandó eljárásjog értelmében nem vehető figyelembe határidőn túli benyújtása miatt?
- 3) Amennyiben a legfelsőbb rendes bíróság nem teljesíti a kérdés előzetes döntéshozatalra utalása iránti kérelmet, feltételezendő-e, hogy – az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikkének (2) bekezdésére és 52. cikkének (3) bekezdésére is figyelemmel – fennáll az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdésének megsértése, ha ez a bíróság csupán azzal az indokolással utasítja el a kérelmet, hogy azért nem terjeszti elő a kérdést előzetes döntéshozatalra, »mert a kérelem a Hof előtti eljáráshoz kapcsolódó sajátos okból elfogadhatatlan«?

Az előzetes döntéshozatal iránti kérdésekről

Az első kérdésről

- 30 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a bíróság, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében bírósági jogorvoslatra van lehetőség, egyben végső fokon eljáró bíróságnak is minősülhet olyan esetben, amikor az e bíróság valamely határozatával szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmet azért nem vizsgálták meg, mert a felperes azt visszavonta.

- 31 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdésének megfelelően azoknak a nemzeti bíróságoknak, amelyeknek a határozatai ellen nem áll rendelkezésre jogorvoslat a nemzeti jog értelmében, a Bírósághoz kell fordulniuk (lásd ebben az értelemben: 1982. október 6-i Cilfit és társai ítélet, 283/81, EU:C:1982:335, 6. pont).
- 32 Ugyanis az előzetes döntéshozatal iránti kérelem Bírósághoz való benyújtására irányuló, az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése által előírt kötelezettség azon együttműködés keretében illeszkedik, amely a nemzeti bíróságok – mint az uniós jog alkalmazásáért felelős bíróságok – és a Bíróság között abból a célból létesült, hogy az uniós jog helyes alkalmazását és egységes értelmezését valamennyi tagállamban biztosítsa (lásd ebben az értelemben: 2015. szeptember 9-i X és van Dijk ítélet, C-72/14 és C-197/14, EU:C:2015:564, 54. pont).
- 33 Egyebekben a Bírósághoz való fordulásra vonatkozó, az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdésében előírt ezen kötelezettség célja többek között annak megakadályozása, hogy bármely tagállamban az uniós jognak meg nem felelő nemzeti ítélkezési gyakorlat alakuljon ki (lásd ebben az értelemben: 2005. szeptember 15-i Intermodal Transports ítélet, C-495/03, EU:C:2005:552, 29. pont).
- 34 Amint azt a Bíróság több ízben is kiemelte, a végső fokon ítélkező bíróság fogalmából következik, hogy ez az utolsó igazságszolgáltatási fórum, amely előtt a magánszemélyek az uniós jog által elismert jogukat érvényesíthetik. A végső fokon eljáró bíróságok feladata, hogy nemzeti szinten biztosítsák a jogszabályok egységes értelmezését (lásd ebben az értelemben: 2003. szeptember 30-i Köbler-ítélet, C-224/01, EU:C:2003:513, 34. pont; 2006. június 13-i Traghetti del Mediterraneo ítélet, C-173/03, EU:C:2006:391, 31. pont).
- 35 E tekintetben a Bíróság elé terjesztett iratokból kiderül, hogy az 1980. december 15-i törvény 39/67. cikke értelmében a Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) határozataival szemben az államtanácsról szóló egységes szerkezetbe foglalt törvények 14. cikkének (2) bekezdése szerinti felülvizsgálati kérelem nyújtható be.
- 36 Ebből az következik, hogy a Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) nem tekinthető végső fokon eljáró bíróságnak, mivel a határozatait olyan felsőbb szintű bíróság vizsgálhatja felül, amely előtt a magánszemélyek az uniós jog által elismert jogukat érvényesíthetik. Következésképpen az általa hozott határozatok nem olyan, az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése értelmében vett nemzeti bíróságtól származnak, amelynek határozatai ellen a belső jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség.
- 37 Azon körülmény, hogy államtanács előtti felülvizsgálati eljárásról szóló 2006. november 30-i királyi rendelet 18. cikke értelmében a Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) valamely határozatával szemben felülvizsgálati kérelmet benyújtó felperes megkérdőjelezhetetlenül úgy tekintendő, mintha elállt volna a keresettől abban az esetben, ha nem nyújt be az eljárás folytatása iránti kérelmet a meghallgatási tisztviselő jelentésének közlésétől számított harminc napon belül, semmilyen hatást nem gyakorol arra, hogy a Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) határozatai felsőbb szintű bíróság előtt megtámadhatók, és – ebből következően – olyan bíróságtól származnak, amely nem végső fokon jár el.
- 38 Tekintettel a fenti megfontolásokra, az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a bíróság, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében bírósági jogorvoslatra van lehetőség, nem minősülhet végső fokon eljáró bíróságnak olyan esetben, amikor az e bíróság valamely határozatával szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmet azért nem vizsgálták meg, mert a felperes azt visszavonta.

A második kérdéstről

- 39 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra kérdez rá, hogy a Charta 47. cikke második bekezdésének és 52. cikke harmadik bekezdésének fényében értelmezett EUMSZ 267. cikket úgy kell-e értelmezni, hogy az felhatalmazza a bíróságot arra, hogy pusztán azon okból utasítson el egy kérdésnek előzetes döntéshozatalra a Bírósághoz való előterjesztése iránti kérelmet, mert e kérelem olyan beadványban szerepelt, amelyet – a hatályos eljárásjog értelmében – késedelmes benyújtás miatt el kell utasítani.
- 40 Mivel – amint az az első kérésre adott válaszból is kiderül – a Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (a külföldiekkel kapcsolatos jogi ügyekben eljáró bíróság) nem tekinthető végső fokon eljáró bíróságnak és a második kérdés megfordított előfeltevésén alapul, a második kérdésre nem szükséges választ adni.

A harmadik kérdéstről

- 41 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a végső fokon eljáró bíróságnak nem kell kérdést terjesztenie a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra, ha a felülvizsgálati kérelmet az e bíróság előtti eljáráshoz kapcsolódó sajátos okokból el kell utasítani.
- 42 E tekintetben emlékeztetni kell először is arra, hogy mivel a nemzeti bíróság határozatával szemben nincs lehetőség semmilyen bírósági jogorvoslatra, e bíróság az EUMSZ 267. cikk értelmében főszabály szerint köteles a Bírósághoz fordulni, ha az EUMSZ értelmezésére vonatkozó kérdés merül fel előtte (2013. július 18-i Consiglio Nazionale dei Geologi ítélet, C-136/12, EU:C:2013:489, 25. pont).
- 43 Az EUMSZ 267. cikk második bekezdése és az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése közötti összefüggésből következően abban a kérdésben, hogy határozata meghozatalának lehetővé tételéhez szükséges-e valamely uniós jogi kérdés eldöntése, az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése szerinti bíróságok ugyanolyan mérlegelési joggal rendelkeznek, mint az összes más nemzeti bíróság. E bíróságok ennél fogva nem kötelesek az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előttük felmerült valamely kérdést a Bíróság elé terjeszteni, ha a kérdés nem releváns, vagyis abban az esetben, ha a kérdésre adott válasz – bármi legyen is az – nem befolyásolhatná érdemben a jogvita megoldását (2013. július 18-i Consiglio Nazionale dei Geologi ítélet, C-136/12, EU:C:2013:489, 26. pont).
- 44 Következésképpen, abban az esetben, ha az érintett tagállam eljárási szabályai értelmében az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése szerinti bíróság előtt felhozott jogalapokat elfogadhatatlannak minősítenék, az előzetes döntéshozatal iránti kérelem nem tekintendő szükségesnek és relevánsnak ahhoz, hogy e bíróság döntést tudjon hozni.
- 45 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében ugyanis az előzetes döntéshozatalra utalás indoka ugyanis nem tanácsadói vélemények megfogalmazása általános vagy hipotetikus kérdésekről, hanem egy jogvita tényleges megoldásának szükségessége (2009. április 2-i Elshani, C-459/07, EU:C:2009:224, 42. pont).
- 46 A jelen ügyben – amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból következik – a Hof van Cassatie (semmitőszék) kimondta, hogy a strafuitvoeringsrechtbank van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (a brüsszeli holland nyelvű elsőfokú bíróság büntetés-végrehajtási bírósága) 2012. május 23-i ítéletével szemben benyújtott fellebbezés elfogadhatatlan jellege miatt az előzetes döntéshozatali kérelemnek a Bírósághoz való benyújtása már nem releváns, így az e kérdésre adott válasz semmilyen befolyással nem járhat a jogvita megoldására.

- 47 Ez nem változtat azon, hogy a nemzeti eljárási szabályok nem sérthetik azt a hatáskört, amely a nemzeti bíróságot az EUMSZ 267. cikk alapján megilleti, és nem is mentesíthetik azt azon kötelezettségek alól, amelyek ugyanezen rendelkezés alapján vonatkoznak rá.
- 48 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint pedig az adott területre vonatkozó uniós szabályozás hiányában a jogalanyok számára biztosított közösségi jogok védelmének biztosítására irányuló bírósági felülvizsgálatra vonatkozó eljárási szabályok meghozatala az eljárási autonómia elve alapján az egyes tagállamok belső jogrendjébe tartozik, azzal a feltétellel azonban, hogy e szabályok nem lehetnek kedvezőtlenebbek a hasonló jellegű belső jogi helyzetekre vonatkozókhöz képest (az egyenértékűség elve), és nem tehetik gyakorlatilag lehetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jog által biztosított jogok gyakorlását (a tényleges érvényesülés elve) (2016. március 17-i Bensada Benallal ítélet, C-161/15, EU:C:2016:175, 24. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 49 Ebből az következik, hogy két kumulatív feltételnek, vagyis az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elve tiszteletben tartásának kell teljesülnie ahhoz, hogy valamely tagállam érvényesíthesse az uniós jog által szabályozott helyzetekben az eljárásjogi autonómia elvét (2016. március 17-i Bensada Benallal ítélet, C-161/15, EU:C:2016:175, 25. pont).
- 50 Egyrészt az egyenértékűség elvét illetően emlékeztetni kell arra, hogy az megköveteli, hogy a keresetekre alkalmazandó szabályok összessége különbségtétel nélkül vonatkozzon az uniós jog megsértésén alapuló keresetekre és a belső jog megsértésén alapuló hasonló keresetekre (2014. január 16-i Pohl ítélet, C-429/12, EU:C:2014:12, 26. pont; 2016. október 20-i Danqua ítélet, C-429/15, EU:C:2016:789, 30. pont).
- 51 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy nem áll a Bíróság rendelkezésére semmilyen olyan adat, amely kételyeket vetne fel az alapügyben szereplő eljárási szabályoknak az ezen elvvel való összeegyeztethetőségével kapcsolatban.
- 52 Másrészt, a tényleges érvényesülés elvét illetően az olyan nemzeti eljárási szabály, mint amilyen az alapügyben szerepel, jellegénél fogva nem teheti gyakorlatilag lehetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását (2016. október 20-i Danqua ítélet, C-429/15, EU:C:2016:789, 29. pont).
- 53 Egyébként emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy minden olyan esetet, amikor felmerül a kérdés, hogy valamely nemzeti eljárási rendelkezés lehetlenné vagy rendkívül nehézé teszi-e a magánszemélyeknek az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását, a rendelkezésnek az eljárás egészéhez viszonyított helyzetét, valamint az eljárás lefolytatásának a különböző nemzeti fórumok előtti módját és sajátosságait figyelembe véve kell értékelni. Ebből a szempontból adott esetben azokat az alapelveket is figyelembe kell venni, amelyek a nemzeti bírósági rendszer alapjául szolgálnak, mint például a védelemhez való jog, a jogbiztonság elve és az eljárás szabályos lefolytatásának elve (2008. február 21-i Tele2 Telecommunication ítélet, C-426/05, EU:C:2008:103, 55. pont).
- 54 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekből és a felek észrevételeiből kitűnik, hogy a strafuitvoeringsrechtbank van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel (a brüsszeli holland nyelvű elsőfokú bíróság büntetés-végrehajtási bírósága) 2012. május 23-i ítéletével szemben benyújtott fellebbezés alátámasztására a felperes által előadott jogalapokat a Hof van Cassatie (semmitőszék) a belső eljárásjogi szabályok értelmében elfogadhatatlannak nyilvánította azzal az indokkal, hogy noha az érintett e jogalapokkal a feltételes szabadságra bocsátás iránti kérelem elutasítása érdekében e bíróság által elfogadott egyik ellenjavallatot vitatta ugyan, de az említett bíróság által elfogadott többi ellenjavallat alkalmas volt arra, hogy önmagában is igazolja ezen ítéletet.

- 55 Következésképpen az alapügyben szereplő nemzeti szabályozás nem tűnik olyan jellegűnek, amely gyakorlatilag lehetetlenné vagy túlzottan nehézé tenné az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását.
- 56 E megfontolásokra tekintettel a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a végső fokon eljáró bíróságnak nem kell kérdést terjesztenie a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra, ha a felülvizsgálati kérelmet az e bíróság előtti eljáráshoz kapcsolódó sajátos okokból – az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét tiszteletben tartva – el kell utasítani.

A költségekről

- 57 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **Az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a bíróság, amelynek határozatai ellen a belső jog értelmében bírósági jogorvoslatra van lehetőség, nem minősülhet végső fokon eljáró bíróságnak olyan esetben, amikor az e bíróság valamely határozatával szemben benyújtott felülvizsgálati kérelmet azért nem vizsgálták meg, mert a felperes azt visszavonta.**
- 2) **A második kérdésre nem szükséges válaszolni.**
- 3) **Az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a végső fokon eljáró bíróságnak nem kell kérdést terjesztenie a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra, ha a felülvizsgálati kérelmet az e bíróság előtti eljáráshoz kapcsolódó sajátos okokból – az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét tiszteletben tartva – elutasítják.**

Aláírások